

VI сесія Вярхоўнага Савета БССР

Аб утварэнні саюзна-рэспубліканскага Народнага Камісарыята Абароны і саюзна-рэспубліканскага Народнага Камісарыята Замежных спраў БССР

Даклад Старшыні Прэзідыума Вярхоўнага Савета БССР Н. Я. Наталевіча

Таварышы дэпутаты! Усе рашэнні і мерапрыемствы нашай слаўнай большавіцкай партыі і Совецкага ўрада заўсёды выходзілі і выходзяць з інтарэсаў нашага савецкага народа, нашай савецкай дзяржавы.

Выказваючы волю ўсяго савецкага народа, Вярхоўны Совет Саюза ССР 1 лютага 1944 года прыняў наступныя два Законы, якія маюць важнае гістарычнае і міжнароднае значэнне для нашай савецкай дзяржавы: Закон аб стварэнні вайсковых фарміраванняў саюзных рэспублік і пераўтварэнні ў сувязі з гэтым Народнага Камісарыята Абароны і агульнасаюзнага ў саюзна-рэспубліканскі Народны Камісарыят і Закон аб прадастаўленні саюзным рэспублікам паўнамоцтваў у галіне знешніх зносін і пераўтварэнні ў сувязі з гэтым Народнага Камісарыята Замежных спраў з агульнасаюзнага ў саюзна-рэспубліканскі Народны Камісарыят.

Рашэннем Вярхоўнага Савета СССР унесены аднаведныя змены ў Канстытуцыю Савецкага Саюза.

Гэтыя Законы аднагалосна прыняты абодвума Палатамі Вярхоўнага Савета СССР, што з'яўляецца новым сведчаннем маральна-палітычнага адзінства савецкага народа, яго цеснай згуртаванасці вакол большавіцкай партыі, поўнага ўхвалення палітыкі нашай партыі ўсім савецкім народам.

У адпаведнасці з гэтымі Законамі, Беларускай Савецкай Соцыялістычнай Рэспубліка павінна ўтварыць два новыя Народныя Камісарыяты — Народны Камісарыят Абароны і Народны Камісарыят Замежных спраў.

Да гэтага часу наша Чырвоная Армія стваралася як агульнасаюзная армія. Саюзныя Рэспублікі ўдзельнічалі ў агульнай справе арганізацыі і ўмацавання ўзброеных сіл Савецкага Саюза. Чырвоная Армія расла і загартоўвалася ў баях, уласна магутнасць многанациональнай Савецкай дзяржавы. Цяпер, у зыходзе далейшага ўмацавання абароннай магутнасці СССР, угодзіцца вайсковыя фарміраванні Саюзных Рэспублік, як састаўныя часткі Чырвонай Арміі.

Цяпер задачы нашай Рэспублікі ў справе абароны краіны пашыраюцца, павялічаецца адказнасць. Бясспрэчна, што намаганнямі і клопатамі ўсяго нашага народа вайсковыя фарміраванні нашай рэспублікі будуць створаны як самыя ўзорныя і дастойныя абароны сацыялістычнай Радзімы.

У зыходзе пашырэння міжнародных сувязей і ўмацавання супрацоўніцтва Саюза ССР з другімі дзяржавамі, Саюзным Рэспублікам прадастаўляецца права ўступіць у непасрэдныя зносіны з замежнымі дзяржавамі і заключаць з імі пагадненні, што дазволіць найлепшым чынам спалучаць агульнасаюзныя інтарэсы з узростымі спецыфічнымі гаспадарчымі і культурнымі патрабамі і запрасамі Саюзных Рэспублік.

Беларуская ССР, следуючы сталінскім прынцыпам знешняй палітыкі, будзе ўмацоўваць і наладжваць дружаскія сувязі з усімі свабодалюбнымі народамі свету. Пашырэнне правоў саюзных рэспублік у справе абароны на-

беларускай дзяржаўнасці, у пашырэнні сувярэнных правоў беларускага народа. У гэтых мудрых Законах беларускі народ бачыць нястомныя бацькоўскія клопаты таварыша Сталіна аб далейшым развіцці і росквіце Беларускай Со-

— гаварыў таварыш Сталін на VIII З'ездзе Саветаў, — магла-б пазайздросціць любая нацыянальная дзяржава ў любой частцы свету».

Цяпер нямецкія разбойнікі на ўласнай скуры адчулі ўсесакаршыльную сілу савецкай дзяржавы. Гэтыя ўдары па нямецкай арміі нарастаюць і будуць нарастаць з кожным днём, пакуль капчаткова не будзе разгромлена гітлераўская грабарыя і выгнана за межы савецкай дзяржавы.

Кожны савецкі чалавек перапоўнены пачуццямі высокага гонару за сваю вялікую Савецкую дзяржаву. З вялікім усведамленнем таго, што мы, савецкія людзі, з'яўляемся грамадзянамі СССР — самай вялікай і самай гуманнай, самай магутнай і самай трывалай, перадавой сацыялістычнай дзяржавы ў свеце, мы заяўляем: слава вялікаму Сталіну — мудраму стваральніку і кіраўніку нашай Савецкай дзяржавы! Чырвоная Армія пад кіраўніцтвам Маршала Савецкага Саюза таварыша Сталіна гоніць ворага на захад, ачышчаючы савецкую зямлю ад фашысцкай погані.

Дзейнічаючы Чырвонай Арміяй захапляючы ўсе народы Савецкага Саюза і свабодалюбныя народы Еўропы, заціволеныя гітлераўскімі гвалтаўнікамі.

Вялікае час, калі савецкая зямля будзе поўнаасцю ачышчана ад

нямецкіх акупантаў. Але, каб наблізіць жаганую гадзіну нашай перамогі над ворагам, патрабуецца яшчэ большае напружанне сіл усяго савецкага народа. Патрэбна працаваць яшчэ больш, яшчэ лепш, усмерна дапамагаць Чырвонай Арміі ў барацьбе з ворагам.

«Было-б злачыствам перад Радзімай, — гаворыць таварыш Сталін, — перад савецкімі людзьмі, якія часова падпалі пад фашысцкае ярмо, перад народамі Еўропы, якія пакутуюць пад нямецкімі ігам, калі-б мы не выкарысталі ўсіх магчымасцей для паскарэння разгрому ворага. Нельга даваць ворагу перадышкі. Вось чаму мы павінны напружыць усе нашы сілы, каб дабіць ворага». (Сталін).

Савецкі народ пад кіраўніцтвам вялікага Сталіна, ачышчаючы савецкую зямлю ад нямецкіх захопнікаў, хоча бачыць сваю сацыялістычную дзяржаву яшчэ больш моцнай і магутнай. Для ўмацавання магутнасці Савецкага Саюза ён не шкадуе ні сіл, ні сродкаў, ні самога жыцця, і няма ніякага сумнення, што, ажыццявіўшы Законы Вярхоўнага Савета, ён ператворыць Саюз Савецкіх Соцыялістычных Рэспублік у такую крэпасць, каб надалей нават і думаць непавадна было чужаземным захопнікам аб нападзе на Савецкі Саюз.

Утварэнне Народнага Камісарыята Абароны БССР

У адпаведнасці з Законам аб стварэнні вайсковых фарміраванняў Саюзных Рэспублік і аб пераўтварэнні ў сувязі з гэтым Народнага Камісарыята Абароны з агульнасаюзнага ў саюзна-рэспубліканскі Народны Камісарыят, на разгляд і зацверджанне VI сесіі Вярхоўнага Савета Беларускай ССР уносіцца праект Закона аб утварэнні Народнага Камісарыята Абароны БССР.

Закон аб стварэнні вайсковых фарміраванняў Саюзных Рэспублік поўнаасцю адлюстроўвае вялікія патрыятычныя пачуцці ўсяго савецкага народа, яго думы і жаданні — як мага хутчэй і канчаткова разграміць разбойніцкія палчывыя нямецкія фашыстаў, ачысціць поўнаасцю нашу родную савецкую зямлю ад фашысцкай погані.

Жаданне беларускага народа, як і ўсіх брацкіх народаў Савецкага Саюза, — пазайздросціць адбываць чужаземным захопнікам разываць рот на наш савецкі агарод. Таму ён кроўна зацікаўлены бачыць Чырвоную Армію, як абаронцу нашай Радзімы, яшчэ больш бояздольнай, а Савецкі Саюз яшчэ больш моцным і магутным.

Закон аб стварэнні вайсковых фарміраванняў Беларускай ССР, як састаўны частак нашай доблеснай Чырвонай Арміі, дае магчымасць усім працоўным Беларусі ў яшчэ большай меры, яшчэ больш шырока і непасрэдна ўдзельнічаць у справе ўмацавання баявой магутнасці нашай Чырвонай Арміі і абароназдольнасці нашага вялікага Савецкага Саюза.

Калі царскі ўрад не давяраў другім народам, а таму і пазайздросціць магчымасці прымавацца ў армію некаторыя нацыянальнасці і народнасці былой царскай Расіі, то цяпер справа абетаецца інакш.

У нашай многанациональнай савецкай дзяржаве ўсе народы, незалежна ад расавай і нацыянальнай прыналежнасці, карыстаюцца аднолькавымі правамі. Гэта пацвярджаецца Асноўным Законам нашай дзяржавы — Канстытуцыяй СССР. І цяпер, калі народы Савецкага Саюза ў вайне супроць нямецкіх захопнікаў ачуць выязначыць сваё месца ў Чырвонай Арміі, стварэнне вайсковых фарміраванняў Беларускай ССР і ў сувязі з гэтым Паркама-та Абароны БССР стала настольнай неабходнасцю. У Савецкім Саюзе ёсць нацыянальны вайсковы фарміраванні. Яны апраўдваюць сваё прызначэнне гераічнай барацьбой супроць нямецкіх акупантаў.

Урад Беларускай ССР і ўсё наш народ зробіць усё, што ад іх залежыць, каб беларускія нацыянальныя фарміраванні, як састаўныя часткі нашай магутнай доблеснай Чырвонай Арміі, сваёй бояздольнасцю з часцю апраўдалі-б высокае давер'е бацькі і другаў беларускага народа таварыша Сталіна і нашай вялікай сацыялістычнай бацькаўшчыны — СССР.

Мне здаецца, што я выкажу агульную думку ўсіх дэпутатаў Вярхоўнага Савета БССР, што вайсковыя фарміраванні нашай Беларускай Савецкай Соцыялістычнай Рэспублікі з часцю

шай краіны і ў галіне знешніх зносін з замежнымі дзяржавамі адпавядае інтарэсам саюзных Рэспублік і Савецкага Саюза ў цэлым. Гэтыя важнейшыя дзяржаўныя пераўтварэнні служаць справе далейшага палітычнага, эканамічнага і культурнага росту саюзных рэспублік, яшчэ большаму ўмацаванню ленінска-сталінскай дружбы народаў Савецкага Саюза, як адной з магутных асноў трываласці нашай савецкай дзяржавы.

Гэтыя пераўтварэнні служаць справе пашырэння і ўмацавання міжнародных сувязей і ўмацавання супрацоўніцтва СССР з другімі дзяржавамі, што будзе садзейнічаць далейшаму росту аўтарытэта нашай краіны ў вачах народаў усяго свету.

Ясна, што падобнае пашырэнне правоў Саюзных Рэспублік стала магчымым у выпку ўмацавання магутнасці СССР, у выніку няўхільнага і велізарнага палітычнага, эканамічнага і культурнага росту, у выніку нацыянальнага росквіту Саюзных Рэспублік.

Бліжэйшым прыкладам нацыянальнага росквіту служаць Савецкая Беларусь, якая за год савецкай улады з краіны жабрацкай і бяспраўнай, забітай і цёмнай ператварылася ў адну з перадавых рэспублік Савецкага Саюза.

Незадоўга да Айчынай вайны ажыццявілася спрадвечная мара беларускага народа — з'яднанне сваіх земляў у адзінай нацыянальнай дзяржаве.

Цяпер мы з'яўляемся сведкамі новага важнага кроку ў развіцці

Савецкай Соцыялістычнай Рэспублікі. Гэта ў той час, калі гітлераўскія людзеды ў цяперашняй вайне пастанавілі мэтай заняволіць увесь свет, знішчыць свабоду і незалежнасць народаў і вярнуць чалавечства да рабства і варварства.

Ці-ж не ясна, што пашырэнне сувярэнных правоў Саюзных Рэспублік

«будзе новым маральна-палітычным ударам па фашызму і яго чалавечалічавіцкай палітыцы, наскрозь варажой інтарэсам свабоднага нацыянальнага развіцця народаў». (Молатаў).

У пашырэнні дзейнасці Савецкіх Рэспублік сказваецца не толькі іх рост, іх нацыянальны росквіт, у ім мы бачым таксама ўмацаванне нашай агульнасаюзнай дзяржавы ў цэлым.

Самым яркім сведчаннем магутнасці Савецкага Саюза служаць сакрупальныя ўдары, якія наносіць нямецка-фашысцкім войскам наша доблесная Чырвоная Армія, якая прысе асноўны цяжар барацьбы з гітлераўскімі палчывымі.

Савецкі народ у вялікай Айчынай вайне даказаў нямецкім фашыстам і засведчыў гэта перад усім светам, што створава і пад кіраўніцтвам вялікіх правадзіроў **Леніна і Сталіна** савецкая дзяржава — самая перадавая і самая арганізаваная, самая магутная дзяржава — дзяржава перадавой рэвалюцыйнай думкі, навукі і тэхнікі, дзяржава, якая мае перадавую і самую магутную армію, такая дзяржава, «трываласці якой,

VI сесія Вярхоўнага Савета БССР

Працяг даклада Н. Я. Наталевіча

апраўдаюць высокае давер'е таварыша **Сталіна**. Парукай гэтаму бязмежна адданасць беларускага народа савецкай уладзе, гарачая любоў да сацыялістычнай Радзімы і свяшчэнная няпавісьць да ворага — нямецкіх захопнікаў, яго непарыўная спрадвечная дружба з вялікім рускім народам і бязлітасная гераічная барацьба за родную Савецкую ўладу, за вялікую справу партыі **Леніна—Сталіна**.

Уся шматвяковая гісторыя беларускага народа—гэта гісторыя жорсткай непрыямымай барацьбы з чужаземнымі захопнікамі за сваю нацыянальную незалежнасць, сваю культуру, сваю дзяржаўнасць. Спрадвечныя і злейшыя ворагі беларускага народа нямецкія і польскія захопнікі заўсёды разглядалі Беларусь, як аб'ект сваіх разбойніцкіх імкненняў і плацдарм для далейшага разгортвання наступлення на Усход.

Не адзін раз беларуская зямля стагнала пад ботам нямецкіх баронаў і польскіх папоў, тапталі беларускую зямлю і шведскія, і французскія войскі, але ніякія патугі ворагаў захапіць нашу зямлю, заняволіць наш народ не ўдаліся.

Рашаючае значэнне ў гісторыі беларускага народа адыграла непарыўная спрадвечная дружба беларускага народа са старэйшым кроўным братам—вялікім рускім народам.

У спрадвечнай барацьбе за сваю нацыянальную незалежнасць беларускі народ заўсёды выступавуў разам з брацкім рускім народам. У гэтай барацьбе радо і загартувалася брацкае аднаісце беларускага і рускага народаў, якое ў нашы дні ператварылася ў моцную сталінскую дружбу народаў СССР.

Беларускі народ з прычыны свайго геаграфічнага размяшчэння з'яўляецца заходнім фарпостам нашай дзяржавы. У сваю чаргу ён заўсёды меў і мае сталую і надзейную падтрымку з боку рускага народа. Ішчы ў далёкай старажытнасці, у бітве з нямецкімі псамі-рыцарамі Лівонскага ордэна 15 ліпеня 1410 года паміж двума вёскамі Грунвальдам і Таппенбергам, у самы востры момант, калі немцы сабраліся ўжо святкаваць сваю перамогу, беларускія палкі вырашылі лёс бою. Слаўная перамога над Грунвальдам была заваявана сумеснымі намаганнямі рускага і беларускага народаў у імя абароны свайго бацькаўшчыны.

У час вайны за з'яднанне рускай дзяржавы беларускія грамадзіне з вялікай радасцю сустрэлі рускія войскі і аказвалі актыўную дапамогу ў вызваленні Беларусі ад польскіх феодалаў. Таксама і ў час Паўночнай вайны са шведам беларускія сяляне заўсёды аказвалі дапамогу войскам Пятра I. Гэта дапамога ў вялікай ступені садзейнічала выніку бітвы ля вёскі Лясяя, Магілёўскай абласці, дзе войскамі Пятра I была пагалаву разбіта армія шведскага генерала Левенгаўпта, якая ішла на злучэнне з Карлам XII на Украіну. Пётр I назваў гэту бітву—маці Палтаўскай бітвы.

У час Айчынай вайны 1812 года беларускі народ застаўся

верны брацкай дружбе з рускім народам і ўзняўся на барацьбу з чужаземнымі захопнікамі. Шырока развіўся партызанскі рух у Беларусі, які адыграў вялікую ролю ў разгроме французскай арміі.

Працоўныя Беларусі разам з другімі брацкімі народамі нашай краіны ўзняліся на барацьбу з разбойніцкімі нямецкімі войскамі Вільгельма II у 1918 годзе і белалпольскімі войскамі ў 1920 годзе. Сумеснымі намаганнямі выгналі нямецкіх і польскіх захопнікаў з тэрыторыі Беларусі.

Ад Полацка да Гродна, ад Оршы да Брэста, ад Гомеля да Пінска—уся беларуская зямля накрыта курганамі і магіламі, у якіх гніюць косці аматараў лёгкай здыбычы, якія педнойчы імкнуліся захапіць беларускую зямлю і заняволіць беларускі народ. Калісьці яны ішлі сюды як заваявальнікі, а гінулі як нікчэмныя і подлыя трусы, і магілы іх параслі травой. Яны загінулі над ударамі беларускага і вялікага рускага народаў.

Наказальны ўрок гісторыі для ўсіх чужаземных захопнікаў. Хто-б калі не прыходзіў з іх на зямлю рускую, заўсёды становіўся гіном для нашай зямлі.

І гітлераўскіх захопнікаў, якія напалі на нашу савецкую зямлю, каб захапіць яе і заняволіць народ наш, чакалі такі-ж самы жалобны лёс, як і ў бітвы з рускай арміяй Чудэнім возерам ў 1242 годзе і кайзераўскай арміяй Вільгельма II на палях Расіі ў 1918 годзе.

Намаганнямі гераічнага савецкага народа яны будуць разбіты і ўгноены зямлю нашу сваймі трунамі.

У вялікай Айчынай вайне беларускі народ, як вялікі патрыёт Радзімы, на закліку любімага правадыра таварыша **Сталіна** ад малага да старага ўзняўся на барацьбу з заклятым ворагам—нямецкімі захопнікамі. Ён распаліў полымя грознай усенароднай свяшчэннай вайны ў тылу ворага.

Дважныя савецкія патрыёты—грозныя народныя месцішчы, надкіраўніцтвам Комуністычнай партыі большавікоў Беларусі і яе Цэнтральнага Камітэта, паносіць нямецкім разбойнікам такія сакрушальныя ўдары, якіх яны і не чакалі. 8.269 воінскіх эшалонаў, 29 бронепаяздоў, 5.912 паравозаў, 54.573 вагоны, платформ і цыстэрнаў узарваны і пушчаны пад адкос партызанамі. Разгромлена 29 вайсковых штабаў, 386 вайсковых і паліцэйскіх гарнізонаў. Знішчаны 284 самалёты, 1.033 танкі і танкеткі, 14.365 аўтамашыны. Забіта 14 вышэйшых чыноў нямецкай арміі і 368.371 салдат і афіцэраў, паранена звыш 80.000 і ўзята ў палон 1.742.

Так гераічны беларускі народ адстаівае сваю чэсць, свабоду і нацыянальную незалежнасць, так адстаівае ён сваю родную савецкую ўладу, сваю родную Савецкую Беларусь.

Сотні тысяч лепшых сыноў беларускага народа, якія знаходзяцца ў радах Рабоча-Сялянскай Чырвонай Арміі і ў партызанскіх атрадах, разам з другімі брацкімі народамі вядуць гераічную барацьбу. Яны не шкадуюць жыцця

для хутчэйшага разгрому нямецкіх разбойнікаў і ачышчэння савецкай зямлі ад нямецкіх захопнікаў.

Беларускі народ мае слаўныя гістарычныя баявыя традыцыі, багацейшы вопыт сучаснай вайны.

Гэтыя слаўныя гістарычныя баявыя традыцыі ўвасобяць у сябе і будучыя беларускія нацыянальныя фарміраванні. Гэта палслужыць залогам таго, што гэтыя фарміраванні будуць узорам воінскай дысцыпліны, непахіснай стойкасці, упорства і мужнасці ў барацьбе з ворагам за нашу сацыялістычную Айчыну.

Калі пры парызме Беларусь настаўляла ў парэскую армію толькі неписьменных і малаписьменных салдат, то за годы савецкай улады, у выніку эканамічнага і культурнага росту Беларускай ССР, у нас выраслі свае велізарныя кадры савецкай інтэлігенцыі.

Мы цяпер маем дастатковую колькасць камсастава, які зможа кіраваць нацыянальнымі вайсковымі злучэннямі. Дастаткова скажаць, што за час вялікай Айчынай вайны 37.036 радных байцоў і афіцэраў і больш 12.000 партызан—беларусаў—узвароджалі ордынамі і медалямі Савецкага Саюза.

На франтах вялікай Айчынай вайны змагаецца некалькі тысяч афіцэраў-беларусаў. 4 адміралы, 157 генералаў.

Партызанскі рух, які з асаблівай сілай разгарнуўся на тэрыторыі Беларусі, выхававу і вылучыву кадры таленавітых камандзіраў і генералаў, якія маюць велізарны баявы вопыт. Гэтыя камандзіры з'яўляюцца каштоўнейшымі кадрамі для вайсковых фарміраванняў нашай рэспублікі.

Не трэба забываць і тых абставін, што на тэрыторыі Беларусі ў саставе Рабоча-Сялянскай Чырвонай Арміі да 1934—1935 гадоў былі беларускія нацыянальныя злучэнні, як 2-я і 33-я беларускія стралковыя дывізіі.

Такім чынам для воінскіх фарміраванняў рэспубліка мае ўсе неабходныя ўмовы.

Закон аб стварэнні вайсковых фарміраванняў саюзных рэспублік нашырае правы і павялічвае адказнасць Урада, савецкіх органаў і грамадскіх арганізацый нашай рэспублікі ў справе абароны краіны. Ён дае самыя шырокія магчымасці нашым рабочым, нашым калгаснікам, нашай савецкай інтэлігенцыі прыкладзі свае веды і здольнасці ў справе павышэння абароназдольнасці Савецкага Саюза.

Клопаты аб Чырвонай Арміі, нястомнае павышэнне яе баявой магутнасці, як абаронцы нашай Радзімы, становяцца цяпер народна-пацыянальнай справай.

І справай чэсці нашага ўрада і ўсяго беларускага народа будзе—бачыць вайсковыя фарміраванні Беларускай ССР, як састаўныя часткі Чырвонай Арміі, самымі ўзорнымі, самымі боездольнымі і самымі непахіснымі ў барацьбе з ворагамі нашай сацыялістычнай Радзімы.

І думаю, што ў парадку рэалізацыі Закона аб вайсковых фарміраваннях Саюзных Рэспублік, многія падрыхтоўчыя мерапрыемствы мы можам распачаць ужо

цяпер. Напрыклад, зусім магчыма і неабходна зараз-жа распачаць перавод некаторых статутаў і настаўленняў Рабоча-Сялянскай Чырвонай Арміі на беларускую мову.

Немалаважную ролю ў гэтых мерапрыемствах павінна адыграць і наша савецкая школа. Апрача таго, што нам прыдзецца, бяспрэчна перагледзець праграму ваеннага навучання і павялічыць колькасць гадзін на гэтым прадамету, мне здаецца, што за кошт пазашкольнай работы мы можам прывесці неабходныя і вельмі карысныя мерапрыемствы.

У сярэдніх школах неабходна стварыць гурткі на вывучэнню вінтоўкі, граматы, кулямёта, мінамёта, гарматы, авіямадэльня гурткі.

Калі кожны вучань сярэдняй школы рэгулярна будзе наведваць адзін з гурткоў раз у тыдзень па дзве гадзіны, то да канца яго вучобы ў школе мы будзем мець самых лепшых снайпераў, кулямётчыкаў, мінамётчыкаў, гранатамётчыкаў, артылерыстаў і выдатных будучых авіяканструктараў.

Мэтазгодна, каб органы народнай асветы ў інтарэсах абароны краіны перагледзелі праграму і сістэму навучання замежным мовам у сярэдняй школе з такім разлікам, каб кожны вучальнік скончыўшы сярэднюю навучальную ўстанову, дасканалы валодаў бы адной з замежных моў, а наступіўшы ў афіцэрскае школу, дадаткова вывучаў бы якую-небудзь замежную мову. Такім чынам, малады афіцэр, які скончыў афіцэрскае школу, у абавязковым парадку павінен дасканалы ведаць дзве замежныя мовы. Думаю, што імя патрэбы даказваць важнасць такога мерапрыемства для абароны нашай краіны.

Наркомасветы неабходна будзе распрацаваць пэўныя правілы, якія павышаюць адказнасць вучняў і выкладчыкаў за вывучэнне ваенных прадметаў і замежных

моў. Нежным чынам патрэбна паставіць работу Асаовіяхіма і ў першую чаргу ўсагульнае вайскавае навучанне пасельніцтва.

Мне здаецца, што фізкультурным арганізацыям неабходна ўжо цяпер прыступіць да распрацоўкі мерапрыемстваў, якія забяспечаць пагалоўнае ўцягненне моладзі ў такі від спорту, як стралковы спорт, лыжны, водны і інш.

Арганізацыя масавага спорту патрабуе будаўніцтва ў кожным пасялёным пункце спартыўных гарадкоў, спартыўных пляцовак. На выкананне гэтых мерапрыемстваў неабходна ўжо зараз накіраваць думку і энергію нашых камсамольцаў.

Трэба таксама прадумаць вытанне і аб больш шырокай арганізацыі паляўнічага спорту і ўцягненні ў яго моладзі, пастойліва неабходнасць якога выяўлена пры разгортванні партызанскай барацьбы.

Што-ж датычыцца агульнага камплексу мерапрыемстваў, якія звязаны з стварэннем вайсковых фарміраванняў і арганізацыяй абароннай работы, то яны будуць больш шырока і канкрэтна пастаўлены перад нашымі савецкімі і партыйнымі арганізацыямі Наркаматам Абароны нашай рэспублікі.

Калі нямецкія фашысты ў злучынай вайне суцроць СССР разлічвалі на яго слабасць, то цяпер яны пераканаліся, якую несакрушальную крэпасць уяўляе сабой СССР. Пераўтварэўшы Наркамата Абароны і стварэнне вайсковых фарміраванняў Саюзных Рэспублік, бяспрэчна, ішчы больш навясціць абаронную магутнасць СССР, гэта абразуміць і панярэдыць ворагаў нашаі Радзімы ад лёгкадумных і прагных намераў нападаць на Савецкі Саюз.

(Працяг даклада тав. Наталевіча ў наступным нумары)

**З поўным
тэкстам
дакумента
можна
азнаёміцца ў
будынку
бібліятэкі**